

9.2.2023

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Asiantuntijalausunto; Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi moottoriajoneuvojen ja moottoreiden sekä järjestelmien, komponenttien ja tällaisille ajoneuvoille tarkoitettujen erillisten teknisten yksiköiden tyyppihyväksynnästä päästöjen ja akkujen kestävyysosalta (Euro 7) ja asetusten (EY) 715/2007 ja (EY) 595/2009 kumoamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä asiantuntijaa kuultavaksi valiokunnan kokoukseen 9.2.2023 ja kirjallista asiantuntijalausuntoa otsikossa kuvatusta valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle.

Tausta

Uusille henkilö- ja pakettiautoille sekä raskaille ajoneuvoille on määritelty sitovat päästö määrärajojen raja-arvot ns. Euro-normeina.

Komissio on antanut ehdotuksen uusista ajoneuvojen Euro 7 –päästönormeista.

Ehdotuksen tavoite ja pääasiallinen sisältö

Ehdotuksen on määrä vähentää EU:ssa myytävien uusien moottoriajoneuvojen aiheuttamaa ilman saastumista. Näin pyritään täyttämään Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa asetettu saasteettomuustavoite, ja samalla halutaan pitää ajoneuvojen hinta kuluttajien kannalta kohtuullisena ja edistää Euroopan kilpailukykyä.

Ehdotuksella korvattaisiin aiemmin erilliset päästösäännöt, joita sovellettiin henkilö- ja pakettiautoihin (Euro6) ja toisaalta kuorma- ja linja-autoihin (Euro VI). Samalla sääntöjä yksinkertaistettaisiin.

Euro 7 -säännöt ovat teknologia- ja polttoaineneutraaleja, eli saman luokan ajoneuvoihin sovellettaisiin samoja päästörajoja riippumatta niissä käytettävästä teknologiasta (esimerkiksi tavanomainen polttomoottori, hybridi tai lataushybridi) ja käyttövoimasta (benssiini, diesel, sähkö tai etanoli). Lisäksi jarrujen ja renkaiden hiukkaspäästöt sekä sähköautojen akkujen kestävyys tuotaisiin sääntelyn piiriin.

Säännöillä pyritäisiin seuraaviin tavoitteisiin:

- Vähennettäisiin kaikkien uusien ajoneuvojen epäpuhtauspäästöjä ottamalla ajonaikaisten päästöjen testauksen piiriin lisää ajo-olosuhteita.
- Päivitetäisiin epäpuhtauspäästörajat tiukemmiksi.
- Rajoitettaisiin jarruista ja renkaista tulevia päästöjä.

VN/34137/2022-LVM-1

- Varmistettaisiin, että uudet ajoneuvot pysyvät puhtaina pitempään.
- Tuettaisiin sähköajoneuvojen käyttöönottoa sääntelemällä henkilö- ja pakettiautoihin asennettujen akkujen kestoa ja parannettaisiin näin kuluttajien luottamusta sähköajoneuvoihin.
- Hyödynnettäisiin täysimääräisesti digitaalisia mahdollisuuksia.

Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotuksella olisi myönteisiä taloudellisia vaikutuksia ajoneuvoalalle EU-alueella, sillä ehdotuksella poistettaisiin käytöstä vanhentuneita testejä ja korvattaisiin ne nykyaikaisilla valvontalaitteistoilla, kuten ajoneuvojen sisäisillä päästöjenmittauslaitteilla. Komission arvion mukaan autoteollisuuden hallinnollinen rasite pienenesi.

Ehdotuksella arvioidaan olevan positiivisia ympäristövaikutuksia. Komission mukaan typen oksidien ja pakokaasujen hiukkaspäästöt sekä ajoneuvojen jarruista aiheutuvat päästöt vähenisivät Euro 7 -normien ansiosta vuoteen 2035 mennessä verrattuna Euro 6- normeihin.

Ehdotuksella ei arvioida olevan valtiontaloudellisia vaikutuksia eikä vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön tai kansainvälisiin sopimuksiin.

Asian käsittely kansallisesti ja EU:ssa

Neuvostossa ehdotuksen käsittelystä vastaa teknisen yhdenmukaistamisen työryhmä (moottori-ajoneuvot). Ehdotusta on jo käsitelty työryhmässä 19.12., 23.1., 1.2., 8.2. Seuraava työryhmän kokous on 6.3.

Valtioneuvoston U-kirjelmä on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. U-kirjeluonnos on käsitelty EU-asioiden komitean alaisen EU-liikennejaoston (EU 22) ja EU-ympäristöjaoston (EU23) kirjallisessa menettelyssä 9.-13.12.2022.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto pitää EU:n tasolla tehtäviä toimia ilmansaasteiden vähentämiseksi liikennesektorilla tärkeinä. Ehdotuksen taustalla on tavoite vähentää EU:ssa myytävien uusien ajoneuvojen aiheuttamaa ilman saastumista. Valtioneuvosto pitää tätä tavoitetta tärkeänä.

Valtioneuvosto pitää jarruista ja renkaista lähtevien päästöjen rajoittamista lähtökohtaisesti kannatettavana. Tulisi kuitenkin tutkia, miten Suomen olosuhteisiin tehdyt nasta- ja kitkarenkaat käyttäytyvät muihin renkaisiin verrattuna.

Valtioneuvosto pitää tarkoituksenmukaisena tukea sähköajoneuvojen käyttöönottoa sääntelemällä henkilö- ja pakettiautoihin asennettujen akkujen kestoa. Akkujen keston tuominen sääntelyn piiriin synnyttäisi valmistajille velvollisuuden osoittaa akun kesto, mikä kasvattaisi kuluttajien luottamusta sähköajoneuvoihin.

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti positiivisesti ehdotuksen tavoitteeseen vähentää kaikkien uusien ajoneuvojen epäpuhtauspäästöjä. Ehdotuksen

jatkokäsittelyssä tulisi kuitenkin selventää, tuottavatko ehdotetut raja-arvokiristykset merkittäviä vähennyksiä terveydelle haitallisiin päästöihin verrattuna aiempiin vaatimustasoihin.

Valtioneuvosto pitää ehdotusta päästöjen mittaamisesta ajoneuvossa olevilla antureilla lähtökohtaisesti hyvänä. Valtioneuvosto katsoo, että kerätyn datan hyödyntämiseen, läpinäkyvyyteen ja yhteentoimivuuteen tulisi kiinnittää huomiota.

Esa Aaltonen
Johtava asiantuntija